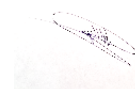

**ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»
ЕКОНОМІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
Кафедра економіки, підприємництва та торгівлі**

**«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Декан економічного
факультету**

**/Сержанов В.В./
«20» 06 2025 року**

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ЕКОНОМІКА РОЗВИТКУ ТЕРИТОРІЙ

**Рівень вищої освіти перший (бакалаврський)
Галузь знань С Соціальні науки, журналістика та
інформація
Спеціальність С1 Економіка та міжнародні економічні
відносини (за спеціалізаціями)
Спеціалізація С1.01 Економіка
Освітня програма «Економіка»
Статус дисципліни нормативна
Мова навчання українська**

Ужгород 2025

Робоча програма навчальної дисципліни «Економіка розвитку територій» для здобувачів вищої освіти галузі знань С Соціальні науки, журналістика та інформація спеціальності С1 Економіка та міжнародні економічні відносини (за спеціалізаціями) спеціалізація С1.01 Економіка освітньої програми «Економіка»/Л. Газуда. 2025. 22 с.

Розробники:

д.е.н., професор, професор кафедри економіки, підприємництва та торгівлі Газуда Л. М.

к.е.н., доцент кафедри економіки, підприємництва та торгівлі Маргітич В. В.

Рецензент: д.е.н., проф., член-кореспондент НАН України Пітюлич М.М.

Робочу програму розглянуто та затверджено на засіданні кафедри економіки і підприємництва економічного факультету
Протокол № 13 від «19» 06 2025 року

Завідувач кафедри

Молнар О. С.

Схвалено науково-методичною комісією економічного факультету
протокол № 11 від «20» 06 2025 р.

Голова науково-методичної комісії

Шуліко А.О.

ЗМІСТ

1.	Опис навчальної дисципліни	4
2.	Мета та завдання навчальної дисципліни	5
3.	Передумови для вивчення навчальної дисципліни	6
4.	Очікувані результати навчання	6
5.	Засоби діагностики та критерії оцінювання результатів навчання	8
6.	Програма навчальної дисципліни	11
7.	Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна	17
8.	Рекомендовані джерела інформації	18

1.ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Розподіл годин за навчальним планом	
	Денна форма навчання	Заочна форма навчання
Кількість кредитів – 4 (ESTS)	Рік підготовки:	
Загальна кількість годин – 120	1	1
Кількість модулів –2	Семестр:	
Тижневих годин для денної форми навчання: 4	1	1
	Лекції:	
	32	14
	Практичні (семінарські):	
аудиторних – 60	28	4
самостійної роботи студента – 60		
Вид підсумкового контролю: іспит	Лабораторні:	
	-	-
Форма підсумкового контролю: усна	Самостійна робота:	
	60	102

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета вивчення навчальної дисципліни «Економіка розвитку територій» полягає в освоєнні засад ринкового господарювання в межах територіальних економічних систем, для якого характерними ознаками є цілісність, системність і комплексність соціально-економічної мети.

Об'єктом навчальної дисципліни є закономірності функціонування та розвитку соціально-економічних систем, соціально-економічних процесів, їх моделювання, прогнозування та регулювання, мотивація і поведінка економічних суб'єктів.

Предметом навчальної дисципліни є закони і закономірності виникнення, розвитку поселень і виробництва та їх пропорцій по території, формування відносно спеціалізованих територіальних економічних систем.

Основними завданнями дисципліни є з'ясування сутності економічного розвитку територіальних систем, їх ролі в соціально-економічному розвитку суспільства, форм і методів управління територіальним розвитком, правових та економічних основ місцевого самоврядування, взаємовідносин центральних і місцевих органів управління та самоврядування; опанування методів щодо формування програм соціально-економічного й екологічного розвитку територій; ознайомлення із зарубіжним досвідом регіонального менеджменту; володіння практичними навиками аналізу економічної ситуації в регіоні.

Відповідно до освітньої програми, вивчення дисципліни сприяє формуванню у здобувачів вищої освіти таких компетентностей:

Інтегральна компетентність: Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в економічній сфері, які характеризуються комплексністю та невизначеністю умов, що передбачає застосування теорій та методів економічної науки.

Загальних компетентностей:

- ЗК2. Здатність зберігати моральні, культурні, наукові цінності та примножувати досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.
- ЗК3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
- ЗК4. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
- ЗК8. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.
- ЗК9. Здатність до адаптації та дій в новій ситуації.
- ЗК11. Здатність приймати обґрунтовані рішення.
- ЗК14. Здатність ухвалювати рішення та діяти, дотримуючись принципу неприпустимості корупції та будь-яких інших проявів недоброчесності.

Спеціальних компетентностей:

- СК1. Здатність виявляти знання та розуміння проблем предметної області, основ функціонування сучасної економіки на мікро-, мезо-, макро- та міжнародному рівнях.
- СК3. Розуміння особливостей провідних наукових шкіл та напрямів економічної науки.
- СК4. Здатність пояснювати економічні та соціальні процеси і явища на основі теоретичних моделей, аналізувати і змістовно інтерпретувати отримані результати.
- СК5. Розуміння особливостей сучасної світової та національної економіки, їх інституційної структури, обґрунтування напрямів соціальної, економічної та зовнішньоекономічної політики держави.
- СК11. Здатність обґрунтовувати економічні рішення на основі розуміння закономірностей економічних систем і процесів та із застосуванням сучасного методичного інструментарію.
- СК12. Здатність самостійно виявляти проблеми економічного характеру при аналізі конкретних ситуацій, пропонувати способи їх вирішення.

3. ПЕРЕДУМОВИ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Передумовами вивчення навчальної дисципліни **«Економіка розвитку територій»** є опанування таких навчальних дисциплін (НД) освітньої програми (ОП): дисципліна не потребує передумов до вивчення

4. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Відповідно до освітньо-професійної програми підготовки бакалавра галузі знань **С Соціальні науки, журналістика та інформація спеціальності С1 Економіка та міжнародні економічні відносини (за спеціалізаціями) спеціалізація С1.01 Економіка освітньої програми «Економіка»** вивчення навчальної дисципліни **«Економіка розвитку територій»**, повинно забезпечити досягнення здобувачами вищої освіти таких програмних результатів навчання (ПРН):

Програмні результати навчання	Шифр
Знати та використовувати економічну термінологію, пояснювати базові концепції мікро- та макроекономіки.	ПРН3
Розуміти принципи економічної науки, особливості функціонування економічних систем.	ПРН4

Застосовувати аналітичний та методичний інструментарій для обґрунтування пропозицій та прийняття управлінських рішень різними економічними агентами (індивідуумами, домогосподарствами, підприємствами та органами державної влади).	ПРН5
Пояснювати моделі соціально-економічних явищ з погляду фундаментальних принципів і знань на основі розуміння основних напрямів розвитку економічної науки.	ПРН7
Вміти абстрактно мислити, застосовувати аналіз та синтез для виявлення ключових характеристик економічних систем різного рівня, а також особливостей поведінки їх суб'єктів.	ПРН 21
Демонструвати гнучкість та адаптивність у нових ситуаціях, у роботі із новими об'єктами, та у невизначених умовах.	ПРН 22

Очікувані результати навчання, які повинні бути досягнуті здобувачами освіти після опанування навчальної дисципліни «**Економіка розвитку територій**»:

Очікувані результати навчання з дисципліни	Шифр ПРН
Знати та використовувати економічну термінологію, пояснювати базові концепції мікро- та макроекономіки.	ПРН3
Розуміти принципи економічної науки, особливості функціонування економічних систем.	ПРН4
Застосовувати аналітичний та методичний інструментарій для обґрунтування пропозицій та прийняття управлінських рішень різними економічними агентами (індивідуумами, домогосподарствами, підприємствами та органами державної влади).	ПРН5
Пояснювати моделі соціально-економічних явищ з погляду фундаментальних принципів і знань на основі розуміння основних напрямів розвитку економічної науки.	ПРН7
Вміти абстрактно мислити, застосовувати аналіз та синтез для виявлення ключових характеристик економічних систем різного рівня, а також особливостей поведінки їх суб'єктів.	ПРН 21
Демонструвати гнучкість та адаптивність у нових ситуаціях, у роботі із новими об'єктами, та у невизначених умовах.	ПРН 22

5. ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання з навчальної дисципліни є:

- активність студента в дискусії;
- експрес-опитування;
- виконання практичні, творчі роботи, вміння розв'язувати та вирішувати конкретні практичні ситуації, виконання завдань практичного спрямування;
- робота на практичних заняттях, доповіді, презентації;
- виконання індивідуальних та групових завдань самостійної роботи;
- виконання тестових завдань, а також модульних контрольних робіт;
- залік/іспит.

Під час модульного та підсумкового контролю засобами оцінювання результатів навчання з дисципліни є стандартизовані тести, теоретичні та практичні завдання.

Форми контролю та критерії оцінювання результатів навчання

Форми поточного контролю: усні та письмові відповіді на семінарських та практичних заняттях, розв'язання та вирішення практичних ситуацій, експрес-опитування, оцінка дослідницьких робіт-презентацій.

Форма модульного контролю: письмова з елементами тестування.

Форма підсумкового семестрового контролю: залік/іспит.

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти (модуль 1)

Поточне оцінювання та самостійна робота								Модульна контрольна робота	Сума
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	50	100
5	5	5	5	5	10	10	5		

T1, T2 ... – теми

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти (модуль 2)

Поточне оцінювання та самостійна робота					Модульна контрольна робота	Сума
T9	T10	T11	T12	T13	50	100
10	10	10	10	10		

T7, T8 ... – теми

Оцінювання окремих видів навчальної роботи з дисципліни

Вид діяльності здобувача вищої освіти	Модуль 1		Модуль 2	
	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)
Практичні (семінарські) заняття	8	27	5	25
Письмове тестування при тематичному оцінюванні	Під час семінарських занять	10	Під час семінарських занять	10
Презентація	1	10	1	10
Інші види індивідуальних і групових завдань	1	3	1	5
Модульна контрольна робота	1	50	1	50
Разом		100		100

Критерії оцінювання модульної контрольної роботи

На оцінювання модульних контрольних робіт в усній, письмовій або письмово-усній формі, викладачем в аудиторії, відводиться по 50 балів за кожен модуль, тобто в сумі 100 балів за два модульні контролі.

Модульні контрольні роботи включають по два види завдань: тестові завдання для оцінки рівня засвоєності теоретичного матеріалу та розрахункові задачі для оцінки прикладних та аналітичних вмінь.

Якщо з об'єктивних причин студент не пройшов модульний контроль у визначений термін, то він має право за дозволом деканату пройти його протягом двох тижнів після виникнення заборгованості.

Критерії оцінювання підсумкового семестрового контролю

Підсумковий семестровий контроль проводиться у формі заліку/іспит та за навчальним матеріалом, визначеним робочою програмою дисципліни «Економіка розвитку територій».

До підсумкового контролю з навчальної дисципліни викладач (кафедра) не допускає студента, який не виконав усіх обов'язкових робіт, передбачених робочою навчальною програмою.

Залік проводиться у формі усного опитування, час підготовки до відповіді – 30-40 хв. Оголошення результатів відбувається відразу.

Залік з дисципліни «**Економіка розвитку територій**» не є обов'язковим для студента, який склав усі модульні контролю передбачені навчальною програмою та за їх результатами атестований оцінками «задовільно», «добре», «відмінно».

При порушенні студентом дисципліни під час проведення заліку/іспиту (списування, підказка, підміна завдання тощо) викладач усуває його від складання екзамену, виставляє йому нуль балів і державну семестрову оцінку «незадовільно».

Студент, який на заліку/іспиту одержав незадовільну оцінку і не підлягає умовам відрахування з університету, або не складав його з якихось причин, складає залік перед комісією. Комісія створюється завідувачем кафедри. Вона оцінює знання студента по 100-бальній системі та переводить її у державну семестрову оцінку. Оцінка, виставлена комісією, є остаточною.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою, для:	
		<i>екзамену</i> , курсового проекту (роботи), практики	<i>заліку</i>
90-100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C	задовільно	
64-73	D		
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

6. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

6.1. Зміст навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1.

«Економіка територіального розвитку»

Тема 1. Предмет, метод і завдання дисципліни.

Сутність поняття «територія», «земля», «земельний простір», «регіон», «регіональна економіка». Тлумачення території як соціально-економічної категорії. Предмет дисципліни «Економіка розвитку територій». Об'єкт економіки територій як складна структура виробничо-споживчого характеру. Наукові методи дослідження економіки територій. Методологія, методи і методика дослідження економіки територій. Традиційні й новаційні методи дослідження. Економіка розвитку територій у системі економічних і природничих наук. Наукові засади обґрунтування рівнів економічних систем. Мета курсу. Завдання економіки розвитку територій.

Тема 2. Економічний простір як основа економіки територій.

Сутнісне розуміння поняття «економічний простір». Наукові підходи до визначення змісту економічного простору: територіальний, ресурсний, інституційний, інформаційний. Економічний простір як динамічна система. Характеристика об'єму економічного простору. Щільність (інтегрованість) просторової організації економічної діяльності в межах територіального розвитку. Ієрархічність (просторовий порядок). Одиничний (індивідуальний) економічний простір. Локальний (регіональний, кластерний) економічний простір. Національний економічний простір. Глобальний економічний простір.

Тема 3. Теорії та концепції територіальної економіки.

Основні теорії та концепції територіальної економіки. Джерела теорії територіальної економіки. Розвиток теорії просторової економіки. Теорія оптимального розташування. Теорія «промислового штандорта». Теорія центральних місць. Теорія «полосів росту» та «центрів розвитку». Ієрархічна класифікація «полосів розвитку» Ж. Будвіля. Розміщення сільськогосподарського виробництва за Й. Тюненом. Поділ праці за видами діяльності і просторовим розміщенням. Теорія «гравітаційної моделі просторової взаємодії». Теорія «територіально-виробничого комплексу».

Тема 4. Регіон у системі територіального поділу праці.

Територіальний поділ праці. Сутність і рівні поділу праці. Суспільний і просторовий аспекти поділу праці. Регіоналізація економіки. Поглиблення й поширення поділу праці. Поділ праці й регіональна організація економіки. Категорії регіональної економіки в умовах ринку.

Категорії регіонального виробничого потенціалу. Категорії регіональної організації виробництва. Категорії регіональної виробничої і соціальної інфраструктури. Категорії регіональних результатів виробництва.

Тема 5. Передумови та закономірності розвитку економіки територій.

Галузева (види економічної діяльності), територіальна й функціональна структура економіки. Основні закономірності, принципи і фактори розміщення і територіальної організації регіонально-інтегрованих продуктивних сил. Передумови: природно-географічні, історичні, демографічні, науково-технічні, соціально-економічні, транспортні, екологічні. Форми суспільної організації виробництва: концентрація, спеціалізація, кооперування, комбінування. Складові науково-технічного потенціалу країни. Науково-технологічні зони, парки, технополіси.

Тема 6. Соціально-економічний розвиток сільських територій.

Сучасні тенденції та основні проблеми соціально-економічного розвитку села. Концептуальні основи розвитку сільських територій. Оцінювання сучасного стану соціально-економічного розвитку сільських територій. SWOT-аналіз розвитку сільських територій. Алгоритм оцінки розвитку сільських територій. Детерміновані, фіксовані та результативні індикатори сільського розвитку. Сфера аграрного господарювання як ключовий фактор розвитку сільських територій. Аграрне підприємництво. Агротуристичні принади розвитку сільських територій. Соціоінфраструктурне забезпечення сільських територій. Світовий досвід розвитку сільських територій у контексті реалізації державної політики забезпечення економічної безпеки.

Тема 7. Місцевий економічний розвиток у територіальних громадах.

Мета діяльності органів місцевого самоврядування. Планування місцевого економічного розвитку. Стратегія розвитку громади. Програма місцевого економічного розвитку громади. Стейкхолдери місцевого економічного розвитку та їхні інтереси. Напрями взаємодії стейкхолдерів економічного розвитку у територіальних громадах. Виклики місцевого економічного розвитку в умовах війни та післявоєнного відновлення.

Тема 8. Антикризові і розвиткові інструменти місцевого економічного розвитку.

Залучення сторонніх організацій для виконання окремих повноважень органів місцевого самоврядування (ОМС). Фінансовий лізинг. Аутсорсинг, як інструмент економічного розвитку. Нормативно-правова база. Закон України «Про місцеве самоврядування в Україні». Індустріальний парк. Агенція економічного розвитку. Центр залучення інвестицій. Бізнес-інкубатор. Кооператив. Кластер. Краудфандинг. Револьверний фонд. Соціальне підприємництво. Дуальна освіта. Тимчасове/соціальне житло. Соціальна підтримка ВПО. Інформаційний супровід і координація діяльності.

Змістовий модуль 2. «Стратегія розвитку території».

Тема 9. Механізм реалізації регіональної економічної політики

Сутнісні особливості формування механізму реалізації регіональної економічної політики. Понятійно-категоріальний апарат стосовно трактування механізму реалізації державної регіональної економічної політики. Методи прямого й опосередкованого впливу на соціально-економічні процеси. Прогнозування, програмування та планування, як методи комплексного впливу на регіональний розвиток. Директивне, індикативне та стратегічне планування. Бюджетно-фінансові важелі. Методика SWOT-аналізу. Економіко-математичне моделювання територіального розвитку. Спеціальні (вільні) економічні зони - один із засобів реалізації регіональної економічної політики. Міжрегіональне і прикордонне співробітництво - інструменти реалізації регіональної економічної політики. Основні засади управління державним та комунальним сектором регіональної економіки

Тема 10. Управління розвитком територіальних економічних систем

Класифікаційні ознаки і види розвитку регіональних економічних систем. Сутність системи регіонального управління. Об'єкт та суб'єкт регіонального управління. Етапи управління розвитком регіональних економічних систем. Функціональні підходи до управління розвитком регіональних економічних систем. Особливості процесу управління за результатами. Державне, регіональне та місцеве самоврядування. Завдання регіонального управління. Системи територіальної влади: централізована, англо-американська, європейська змішана елітна, європейська змішана з розділеною ієрархією управління. Економічні, адміністративні та правові методи управління.

Тема 11. Стратегія розвитку територіальних економічних систем в умовах інтеграційно-конвергенційних процесів.

Особливості розроблення стратегії розвитку територіальних економічних систем в умовах інтеграційно-конвергенційних процесів. Сутнісне розуміння «інтеграція», «конвергенція». Формування організаційного середовища управління економікою територій. Ендогенні та екзогенні чинники впливу на забезпечення збалансованого розвитку територіальних економічних систем. Основні завдання регулювання розвитку територіальної економічної системи. Функції управління територіальною економічною системою. Правове, інформаційне, організаційно-економічне забезпечення розвитку територіальних економічних систем. Збалансування трансформаційних структурних зрушень в економіці територій, станом довкілля та економічними інтересами розвитку системи і соціуму. Стратегія забезпечення процесів інтеграції. Стратегія забезпечення процесів конвергенції.

Тема 12. Smart-спеціалізація розвитку територій.

Смарт-спеціалізація регіонів: передумови та бар'єри реалізації. Розумна спеціалізація (smart-specialization) територіального розвитку. Концепція смарт-спеціалізації. Стратегування розвитку регіонів на засадах смарт-спеціалізації. Алгоритм побудови стратегії розвитку територій на засадах смарт-спеціалізації. Імплементация засад смарт-спеціалізації у вітчизняну практику. Перешкоди практичного втілення концепції смарт спеціалізації. Інституційні пастки імплементації моделі смарт-спеціалізації регіонів України. Запровадження європейської методології смарт-спеціалізації (в європейському інформаційному просторі «smart sprecialization»). Джерела фінансування реалізації пріоритетів смарт-спеціалізації в регіонах України. Передумови та драйвери імплементації моделі смарт-спеціалізації в Україні.

Тема 13. Стратегія розвитку сільських територій.

Особливості функціонування сільських територій. Роль сільських територій у розвитку національної економіки України та її регіонів, що пов'язано передусім із забезпеченням продовольчої безпеки країни, виробництвом екологічно чистої (органічної) продовольчої продукції. Забезпечення збалансованого розвитку сільських територій, нівелюванню диференціації розвитку локальних територій як на регіональному, так і національному рівні. Ключові аспекти цифровізації сільського господарства. Засади формування біодинамічного аграрного господарювання. Стратегічні перспективи розвитку територій сільської місцевості з врахуванням умов воєнного стану, непередбачуваності подій і зовнішніх впливів, повоєнної відбудови.

6.2. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин									
	денна форма					Заочна форма				
	усьо- го	у тому числі				усьо- го	у тому числі			
		л	п	інд	с.р.		л	п	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Модуль 1										
Змістовий модуль 1. «Економіка територіального розвитку»										
Тема 1. Предмет, метод і завдання дисципліни	9	2	2	-	5	7	-	-	-	7
Тема 2. Економічний простір як основа економіки територій.	9	2	2	-	5	9	2	-	-	7
Тема 3. Теорії та концепції територіальної економіки.	9	2	2	-	5	7	-	-	-	7
Тема 4. Регіон у системі територіального поділу праці.	9	2	2	-	5	9	2	-	-	7
Тема 5. Передумови та закономірності розвитку економіки територій.	11	4	2	-	5	9	-	2	-	7
Тема 6. Соціально-економічний розвиток сільських територій.	11	4	2	-	5	9	2	-	-	7
Тема 7. Місцевий економічний розвиток у територіальних громадах.	9	2	2	-	5	7	-	-	-	7
Тема 8. Антикризові і розвиткові інструменти місцевого економічного розвитку.	9	2	2	-	5	9	2	-	-	7
Разом за змістовним модулем 1	76	20	16	-	40	66	8	2	-	56
Модульний контроль № 1	2	-	2	-	-	-	-	-	-	-
Усього годин	78	20	18	-	40	66	8	2	-	56
Модуль 2										
Змістовий модуль 2. «Стратегія розвитку територій».										
Тема 9. Механізм реалізації регіональної економічної політики.	8	4	-	-	4	9	-	-	-	9
Тема 10. Управління розвитком територіальних економічних систем.	8	2	2	-	4	11	2	-	-	9

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Тема 11. Стратегія розвитку територіальних економічних систем в умовах інтеграційно-конвергенційних процесів.	8	2	2	-	4	11	2	-	-	9
Тема 12. Smart-спеціалізація розвитку територій.	8	2	2		4	11	2			9
Тема 13. Стратегія розвитку сільських територій.	8	2	2		4	12	-	2		10
Разом за змістовим модулем 2	40	12	8	-	20	54	6	2	-	46
Модульний контроль №2	2	-	2	-	-	-	-	-	-	-
Усього годин	42	12	10	-	20	54	6	2	-	46
ІНДЗ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Усього годин	120	32	28	-	60	120	14	4	-	102

6.3. Теми семінарських (практичних) занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
1	Тема 1. Предмет, метод і завдання дисципліни	2	-
2	Тема 2. Економічний простір як основа економіки територій.	2	-
3	Тема 3. Теорії та концепції територіальної економіки.	2	-
4	Тема 4. Регіон у системі територіального поділу праці.	2	-
5	Тема 5. Передумови та закономірності розвитку економіки територій.	2	2
6	Тема 6. Соціально-економічний розвиток сільських територій.	2	-
7	Тема 7. Місцевий економічний розвиток у територіальних громадах.	2	-
8	Тема 8. Антикризові і розвиткові інструменти місцевого економічного розвитку.	2	-
	Модульний контроль № 1	2	
9	Тема 9. Механізм реалізації регіональної економічної політики.	-	-
10	Тема 10. Управління розвитком територіальних економічних систем.	2	-
11	Тема 11. Стратегія розвитку територіальних економічних систем в умовах інтеграційно-конвергенційних процесів.	2	-
12	Тема 12. Smart-спеціалізація розвитку територій.	2	-
13	Тема 13. Стратегія розвитку сільських територій.	2	2
	Модульний контроль № 2	2	-
	Усього	28	4

6.4. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
1	Тема 1. Предмет, метод і завдання дисципліни	5	7
2	Тема 2. Економічний простір як основа економіки територій.	5	7
3	Тема 3. Теорії та концепції територіальної економіки.	5	7
4	Тема 4. Регіон у системі територіального поділу праці.	5	7
5	Тема 5. Передумови та закономірності розвитку економіки територій.	5	7
6	Тема 6. Соціально-економічний розвиток сільських територій.	5	7
7	Тема 7. Місцевий економічний розвиток у територіальних громадах.	5	7
8	Тема 8. Антикризові і розвиткові інструменти місцевого економічного розвитку.	5	7
9	Тема 9. Механізм реалізації регіональної економічної політики.	4	9
10	Тема 10. Управління розвитком територіальних економічних систем.	4	9
11	Тема 11. Стратегія розвитку територіальних економічних систем в умовах інтеграційно-конвергенційних процесів.	4	9
12	Тема 12. Smart-спеціалізація розвитку територій.	4	9
13	Тема 13. Стратегія розвитку сільських територій.	4	10
	Усього	60	102

7. ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ, ВИКОРИСТАННЯ ЯКИХ ПЕРЕДБАЧАЄ НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА

Обладнання та технічні засоби, використання яких передбачає навчальна дисципліна «Економіка розвитку територій»:

- комплект мультимедійного обладнання;
- навчальна платформа Moodle (<https://e-learn.uzhnu.edu.ua>).

8. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основна література

1. Базилевич В. Д., Базилевич К. С. Ринкова економіка : основні поняття і категорії : [навч. посіб.] .К. : Знання, 2006. 263 с.
2. Берданова О., Вакуленко В. Стратегічне планування місцевого розвитку: практ. посіб. К.: ТОВ Софія-Ф, 2018. 88 с.
3. Берданова О., Фишко Є. Оперативне планування стратегії територіального розвитку: практичний посібник//Швейцарсько-український проект «Підтримка децентралізації в Україні» DESPRO. К. : ТОВ «Софія-А». 2015. 48 с.
4. Голіков А. П., Дейнека О. Г., Позднякова Л. О., Черномаз П. О. Регіональна економіка та природокористування : [навч. посіб.]. К. : Центр учбової літератури, 2011. 352 с.
5. Державна політика : підручник/Нац. акад. держ. упр. при Президентові України; ред. кол.: Ю. В. Ковбасюк (голова), К. О. Ващенко (заст. голови), Ю. П. Сурмін (заст. голови) [та ін.]. К. : НАДУ, 2014. С. 318–322. (Інноваційні підходи в управлінні регіональним розвитком).
6. Ковтун О. І. Регіональна економіка : практикум. Львів : Вид-во ЛТЕУ, 2018. 198 с.
7. Кулявець В.О. Прогнозування соціально-економічних процесів: Навч. пос. К.: Кондор, 2016. 194 с.
8. Лазарева О. В. Соціально-економічний розвиток сільських територій: навч. посіб. Миколаїв : Вид-во ЧНУ ім. Петра Могили, 2021. 128 с.
9. Олійник Я. Б. Регіональна економіка: навч. посібник (2-евид. змін. ідоп.) / за ред. Я.Б. Олійника. К. : КНТ, Видавець Фурса С. Я., 2008. 444 с.
10. Татт Браян, Пат Грей, О.П.Крайник. Регіональний економічний розвиток : навч. посіб. Львів: Ліга-прес, 2003. 280 с.
11. Ткачук В.А. Розвиток сільських територій в умовах соціально-економічних трансформацій та людиноцентризму: теорія та практика: монографія. К.: ЦП „Компринт”, 2017. 372 с.

Допоміжна література

12. Бжуска Я., Пика Я. (2012). Розумна спеціалізація регіону. Вісник Національного університету "Львівська політехніка". № 749. С. 362.
13. Бізнес-модель розвитку сільських територій України/В. Чемерис, В. Душка, В. Максим та ін. Agricultural and Resource Economics. 2019. Т. 5. Вип. 1. С. 154-176.
14. Вакуленко В. Місцевий економічний розвиток: посібник для викладача /В.Вакуленко, Н. Гринчук., Г. Борщ., Н. Васильєва та інші. К.: Проект «ПРОМІС», 2018. 103 с.
15. Возняк Г.В. Теоретико-методологічні аспекти формування моделі смарт-спеціалізації України. Регіональна економіка. № 2 .2021. С.27-36.

16. Газуда Л. М., Ерфан В. Й., Газуда С. М. Сільський розвиток регіону: монографія. Ужгород: Видавництво ФОП Сабов А. М., 2015. 251 с.
17. Герасимчук З. В., Ковальська Л. Л. Конкурентоспроможність регіону: теорія, методологія, практика: [монографія]. Луцьк: Надстир'я, 2008. 243 с.
18. Герасимчук З. В., Кондіус І. С. Теоретичні та прикладні засади прогнозування стійкого розвитку регіону: [монографія]. Луцьк: Надстир'я, 2010. 412 с.
19. Горлачук В. В., Кузьменко О. Б., Яремко Ю. І., Лазарева О. В. та ін. Розвиток сільських територій: монографія / за ред. В. В. Горлачука. Миколаїв: Іліон, 2015. 382 с.
20. Децентралізація і формування політики регіонального розвитку в Україні: наук. доп./ [Шевченко О. В., Романова В. В., Жаліло Я. А. та ін.]; за наук. ред. д-ра екон. наук Я. А. Жаліла. Київ: НІСД, 2020. 153 с.
21. Інноваційний потенціал регіонів України в контексті формування стратегій смарт-спеціалізації: наукова доповідь/Лещух І., Патицька Х./ДУ «Інститут регіональних досліджень імені М. І. Долишнього НАН України». Львів. 2020. 99 с.
22. Маркович І. Б. Передумови та особливості розумної («смарт»)-спеціалізації регіонів із врахуванням глобальних тенденцій/Сучасні соціально-економічні проблеми теорії та практики розвитку економічних систем: кол. монографія. Т.: ФОП Осадца Ю. В., 2016. С. 52–58.
23. Прогнозування соціально-економічних процесів: навч. посібник для студентів напряму підготовки 6.030502 "Економічна кібернетика" денної форми навчання/Т. С. Клебанова, В. А. Курзенев, В. М. Наумов та ін. Х.: ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2015. 656 с.
24. Стратегічні напрями сталого розвитку сільських територій на період до 2030 р./ [Лупенко Ю. О., Малік М. Й., Булавка О. Г. та ін.]; за ред. Ю. О. Лупенка. К.: ННЦ ІАЕ, 2020. 60 с.
25. Територіальний розвиток і регіональна політика. Стратегування регіонального розвитку на засадах смарт-спеціалізації: наукова доповідь/наук. ред. д. е. н., проф. Сторонянська І. З. Львів, ІРД НАНУ. 2020. 141 с. (Серія «Проблеми регіонального розвитку»). С. 38-39.

Нормативно-правові документи

26. Концепція розвитку сфери штучного інтелекту в Україні до 2030 р. Розпорядження Кабінету Міністрів України № 1556-р від 2 грудня 2020 р. URL: <https://www.kmu.gov.ua/npas/pro-shvalennya-koncepciyi-rozvitku-shtuchnogo-intelektu-v-ukrayini-s21220>
27. Національна економічна стратегія 2030: затверджена постановою Кабінету Міністрів України № 179 від 3 березня 2021 року (із змінами). <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/179-2021-%D0%BF#n25>.
28. Про засади державної регіональної політики: закон України від 5 лютого 2015 року № 156-VIII. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/156-19#Text>.

29. Про індустриальні парки: закон України від 21 червня 2012 року № 5018-VI. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5018-17#Text>.
30. Про інноваційну діяльність: закон України від 4 липня 2002 року № 40-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/40-15#Text>.
31. Про пріоритетні напрями інноваційної діяльності в Україні: закон України від 8 вересня 2011 року № 3715-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3715-17#Text>.
32. Про спеціальний режим інноваційної діяльності технологічних парків: закон України від 16 липня 1999 року № 991-XIV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/991-14#Text>.
33. Стратегія розвитку сфери інноваційної діяльності на період до 2030 р. Розпорядження Кабінету Міністрів України № 526-р від 10.07.2019 р. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/526-2019-%D1%80#Text>

Інформаційні ресурси в мережі Інтернет

34. Грига В. Ю. Зарубіжна практика впровадження "розумної спеціалізації" та можливості її застосування в Україні//Економіка і прогнозування. 2019. № 2. С. 138-153. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/econprog_2019_2_9.
35. Корінець Р. Сільський розвиток: посіб. для фахівців з аграрного та сільського розвитку територіальних громад. URL: <http://surl.li/ljrsj>
36. Місцевий економічний розвиток у територіальних громадах: корисні поради та кращі практики: посібн. для місцевої влади та бізнесу. URL: [MER_2021_WEB.pdf](#)
37. Децентралізація в Україні: офіційний сайт. URL: <https://decentralization.gov.ua>.
38. Перебийніс В. І. Економіка територій і територіальних громад в системі підготовки економістів. 2019. URL: <http://dspace.puet.edu.ua/handle/123456789/10653>
39. Формування «розумної спеціалізації» в економіці України: колективна монографія [Єгоров І.Ю., Бажал Ю.М., Хаустов В.К., Черненко С.М. та ін.] (2020), за ред.: чл.-кор. НАНУ І.Ю. Єгорова ; НАН України, ДУ «Ін-т. екон. та прогнозув. НАН України». К., 278 с. URL: <http://ief.org.ua/docs/mg/331.pdf>.
40. Цифрова економіка: тренди, ризики та соціальні детермінанти. Наукове видання / Центр Разумкова. К., 2020, 274 с. URL: https://razumkov.org.ua/uploads/article/2020_digitalization.pdf
41. Державна стратегія регіонального розвитку на 2021-2027 роки: затверджена постановою Кабінету Міністрів України від 5 серпня 2020 р. № 695. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/695-2020-%D0%BF#Tex>
42. Децентралізація і формування політики регіонального розвитку в Україні : наук. доп. / [Шевченко О. В., Романова В. В., Жаліло Я. А. та ін.]; за наук. ред. д-ра екон. наук Я. А. Жаліла. Київ: НІСД, 2020. 153 с.

https://niss.gov.ua/sites/default/files/2020-09/decentralizatsiya-i-formuvannya-polityky-regionalnogo-rozvytku-v-ukraini_0.pdf

43. Кондратенко О., Николаєв О. Роль бізнес-інкубаторів у активізації інноваційного розвитку України. URL: <http://www.venu-journal.org/download/2018/2/18-Kondratenko.pdf>
44. Офіційний сайт Державної служби статистики України : <http://www.ukrstat.gov.ua/>
45. Снігова О. Ю. "Smart-спеціалізація та stupid-реалізація" //Дзеркало тижня. – 2018. – 29 квітня. URL: https://dt.ua/economics_of_regions/smart-specializaciya-ta-stupid-realizaciya-276489_.html.
46. Смарт-спеціалізація як основа розвитку міст і регіонів / Спільнота українських кластерів. URL: <https://ucluster.org/our/2020/06/23/kharkiv-perspektivne-it-misto/>

Робоча програма навчальної дисципліни **«Економіка розвитку територій»** для здобувачів вищої освіти галузі знань **С Соціальні науки, журналістика та інформація спеціальності С1 Економіка та міжнародні економічні відносини (за спеціалізаціями) спеціалізація С1.01 Економіка освітньої програми «Економіка»** сформовано на основі Галузевого Стандарту Вищої Освіти затвердженого Міністерством освіти і науки України від 13.11.2018 р. № 1244, а також:

- Заболоцький Б.Ф. Регіональна економіка: [навч. посібник]. Львів: „Новий світ-2000”, 2007. 548 с.;
- Зінь Е. А. Регіональна економіка : [підручник]. К. : "ВД "Професіонал", 2007. 528 с.;
- Чернюк Л.Г., Клиновий Д. В. Економіка та розвиток регіонів (областей) України : [навч. посіб.]. Київ: ЦУЛ, 2002. 644 с.;
- Татт Браян, Пат Грей, О.П.Крайник. Регіональний економічний розвиток : навч. посіб. Львів: Ліга-прес, 2003. 280 с.
- Ткачук В.А. Розвиток сільських територій в умовах соціально-економічних трансформацій та людиноцентризму: теорія та практика: монографія. К.: ЦП „Компринт”, 2017. 372 с.